

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 9P/96/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5623216373
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Slavomíra Mlynarčíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2023:5623216373.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou Mgr. Slavomírou Mlynarčíkovou vo veci starostlivosti súdu o maloletú: C. D., nar. XX. X. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu P. XXX/X, A. U., v súčasnosti bytom u navrhovateľky F. X. I. XXXX/XX, A. E., zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 1784/30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, dieťa rodičov: T. G., nar. XX. XX. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu P. XXX/X, A. U.Á., v súčasnosti bytom E. XXX/X, A. E. a E. D., nar. XX. XX. XXXX, prihlásený k trvalému pobytu Obec L., okres Liptovský Mikuláš, v súčasnosti bytom XXX XX H. XXX, okres Liptovský Mikuláš, navrhovateľka: R. G., nar. XX. XX. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu P. XXX/X, A. U., v súčasnosti bytom F. X. I. XXXX/XX, A. E., za účasti Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, so sídlom Tomášikova 5, Liptovský Mikuláš, v konaní o náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Súd zveruje maloletú C. D., nar. XX. X. XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky R. G., nar. XX. XX. XXXX, ktorá je povinná vykonávať osobnú starostlivosť v rovnakom rozsahu ako ju vykonávajú rodičia, zastupovať maloletú a spravovať jej majetok v bežných veciach.

II. Stará matka je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny, na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením.

III. Počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti je otec povinný prispievať na výživu maloletej C. D., nar. XX. X. XXXX výživným vo výške 150 EUR mesačne, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc od právoplatnosti rozsudku, ktoré je povinný poukazať Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš do plnoletosti dieťaťa.

IV. Počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti je matka povinná prispievať na výživu maloletej C. D., nar. XX. X. XXXX výživným v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa § 62 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a § 2 písm. c/ zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc od právoplatnosti rozsudku, ktoré je povinná poukazať Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš do plnoletosti dieťaťa.

V. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš je povinný podať súdu správu o výkone náhradnej osobnej starostlivosti vždy do 30. 6. a 31. 12. kalendárneho roka.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom doručeným Okresnému súdu Liptovský Mikuláš 2. 11. 2023 stará matka maloletého dieťaťa (navrhovateľka) žiadala, aby súd maloletú C. D. nar. XX. X. XXXX zveril do jej výchovy a určil výživné po 100 EUR mesačne. Návrh odôvodnila tým, že C. odišla zo spoločnej domácnosti od matky, lebo mama sa o ňu nestarala.

2. Súd vykonal pojednávanie a rozhodol v neprítomnosti otca maloletého dieťaťa, ktorý sa na pojednávanie neustanovil, hoci bol riadne a včas predvolaný (§ 2 ods. 1, § 33 ods. 1, 2 CMP, § 178 ods. 2, § 180, §183 ods. 1 CSP). Predvolanie na pojednávanie bolo otcovi doručené do vlastných rúk 28. 11. 2023. Neúčast' na pojednávaní neospravedlnil a ani nežiadal o odročenie pojednávania. Keďže predmetom konania je náhradná osobná starostlivosť a otec sa o maloletú C. nezaujíma a žiadnym spôsobom nestará, súd môže zistiť skutočný stav veci aj v neprítomnosti otca.

3. Súd zisťoval názor maloletej C. D. (§ 38 CMP), ktorá sa jednoznačne vyjadrila, že chce byť zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej mamy. C. poukazovala na opakované verbálne a fyzické útoky voči matkinho priateľa voči nej, matke a bratovi C.. Naposledy jej matkin priateľ vylial na hlavu horúcu polievku a potom ju chcel biť. Matkinho priateľa od nej odtrhol brat C.. Domov sa netešila, čakala ju tam iba robota. Mama sa doma hrala na mobile. Brat C. chodí „do roboty“ s maminým druhom. Mladší brat S. doma pomáhať nemusel, iba sa naučil do školy a potom bol na tablete. Z maminho telefónu jej vypisovala sms-ky matka maminho druhu. Počula, ako mamin druh vyčíta mame, že chodí za ňou (dcérou) a nazýval ju vulgárne. Je jej smutno, že sa nemôže vídať s bratom S..

4. Navrhovateľka - stará matka maloletej R. G. vypovedala, že trvá na návrhu. Býva v byte na Nábřeží 4. apríla 1861/12 v Liptovskom Mikuláši. K životu dcéry so zaťom má pripomienky. Aj jej, alebo na ňu, kadečo povedali, ale nechce to uvádzať. Ona pred svojimi 66. narodeninami volala, na popud bývalého manžela políciu, lebo dcéra prišla (ku nej) o druhej v noci dobitá a musela jej zabezpečiť taxík. Volala policajtov. Dcérin druh jej telefonicky veľmi mrzko vynadal, že volala policajtov. Nadal mi veľmi mrzko („piča sprostá jebnutá“). Telefonicky sa vyhráždal aj C.. C. bola vtedy u nej pri telefóne. On sa jej vyhráždal, že ju zbije. Dcéra (C. matka) niekedy u nej prespí, niekedy je u nej aj týždeň. Dcérin druh je veľmi agresívny. V pondelok (poznámka súdu: pred pojednávaním) spala dcéra u nej. Včera večer išla domov, lebo povedala, že musí synovi zariadiť Mikuláša. Ale ráno prišla ku nej. Vnučka C. je u nej tretí mesiac od návratu z nemocnice. Zvládajú to dobre. Vnučka dokáže všetko urobiť, ide na nákup a pomáha. Zo školy chodí domov. Problémy s ňou nemá žiadne. Odkedy prišla vnučka z nemocnice, začala riadne jesť a pribrala (z asi 36 kg na 50 kg). Chvíľu prestala jesť, lebo sa bála, že pôjde do ústavu. Teraz znovu začala jesť. Za celú dobu ako je C. u nej, dostala od jej mamy 30 EUR. Mama C. nekúpila žiadne oblečenie. Navrhovateľka dala C. 50 EUR, aby si kúpila vetrovku a topánky na zimu a zaplatila jej veci do školy (vyše 30 EUR). C. nechce chodiť na školské obedy. C. navarí, dá jedlo do chladničky a keď príde domov tak sa naje. Aj pre ňu (starú matku) necháva C. jedlo v chladničke. C. si už večer urobí desiatu a čaj do termosky a ráno ide do školy. Knihy (do školy) si chystá už večer. Urobí všetko preto, aby C. chodila pravidelne do školy. Vždy ráno ju zobudí. Mala by ísť za cukrárku. Známkami si zlepšuje. Už s ňou nemám žiadne problémy. Chodí zo školy okolo pol druhej domov. Stalo sa, že C. bolela hlava, tak som jej povedala, aby ostala doma. Bola som v kontakte s jej triednym učiteľom, ktorý povedal, že je potrebné, aby napísala ospravedlnenku. Vnučka už bola na vyšetrení MRI a aj u MUDr. H. (poznámka súdu: detský neurológ). Teraz má ísť ku psychologičke do Centra v Okoličnom. Vnučka má problém s nohou, lebo ju uhryzol kliešť a má boreliózu. Keď dlhšie chodí noha jej opuchne a očervenie. Má problémy s chôdzou, najmä teraz, keď je klzko. Vybavila jej masť u kožnej lekárky a nohu jej natiera. Jej príjem je starobný dôchodok a kompenzácia zdravotného stavu. Za byt platí mesačne úhrne 330 EUR. Ona platí poisťku na pohreb. Náklady na lieky v súčasnosti nemám, lebo ich plne prepláca poisťovňa. Mesačne má náklady približne 70 EUR za rôzne masti a prípravky na nohy (napríklad Veral gél, Novalgin). Teraz má vyššie náklady na drogeriu a kozmetiku, lebo C. toho potrebuje viac, ako potrebovala, keď bola sama. Mala som úspory v banke, ale minula ich, lebo s C. minú viac. Úspory má asi 100 EUR. Vždy necháva nejaké peniaze navyše, aby jej ostalo.

5. Matka maloletej T. G. vypovedala, že bude rada, keď bude dcéra u jej mamy, radšej ako v detskom domove. Myslí si to preto, lebo nemôže byť s nami. C. nechce byť s jej (matkiným) priateľom. Pretože sa k

nej zle správa. Počas dňa ona (matka) nevidela, že by sa k nej zle správal. Ona (C.) mala nejaké vrtochy. U mamy je (matka maloletej) preto, lebo chce byť viac s C.. Teraz bola u mamy (matka maloletej) sama bez synov. S priateľom žije normálne. On niekedy vyskočí, keď má zlú náladu a je nervózny. Niekedy kričí, niekedy sa aj bije. Bije (matku maloletej) rukou - otvorenou po jej tvári. Počas dňa nevidela, že by priateľ C. bil. Nevidela, že by ju zbil. Pri nej ju (C.) nezbil. Dcérina (zdravotná) karta je u detskej lekárky a už je kompletná. Doplnila ju (matka maloletej). Dcéra mala zlomenú ruku pred tromi, či štyrmi rokmi. Išla zo školy a spadla. On ju nezbil. Nevie o tom, že by mala (dcéra) štyrikrát zlomenú ruku. Polievka, ktorou dcéru obliat druh, nebola vriaca, lebo to by mala obarenú hlavu. Videla to a povedala mu (druhovi), aby to nerobil. Ona so synom C. ho od nej (C.) odtiahli. Stalo sa to v kúpeľni. Druh za C. išiel aj s polievkou. Nevie, čo sa v ňom udialo. Polievka bola odstavená od obeda. Toto sa stalo večer okolo ôsmej. Priateľ prišiel z dielne a bol nahnevaný, že polievky je v hrnci málo, že sa varila v malom hrnci. Polievku uvarila C.. Bola to zeleninová polievka s haluškami. Priateľa od C. odtiahli preto, lebo ju chcel biť. Ale nezbil ju, lebo ho odtiahli. Hrncom ju iba obliat, ale neudrel. Jej (matke maloletej) syn C. nehovoril, že by jej priateľ niekedy C. udrel. Pred ňou priateľ dcéru nezbil. Ona by mu to nedovolila. V tej kúpeľni si myslela, že by ju mohol zbiť, lebo bol nervózny. Preto tam išli so synom, aby ju nechal. Nie je to vhodné, že ju (matku maloletej) priateľ bije, ale čo má robiť, majú spolu syna. Nie je to časté. Jej príjem je invalidný dôchodok, rodinné prídavky a náhradné výživné. C. je u jej mamy (navrhovateľky) od októbra 2023. Za tú dobu (matka) C. nič nekúpila. Svojej mame dala 30 EUR, odkedy je C. u nej. Rodinné prídavky a náhradné výživné na C. použila na domácnosť. Priateľ nevie, že tri týždne nemá prácu. Nepovedala mu to preto, lebo by kričal. Naposledy bola zamestnaná na dohodu niekedy v septembri. Robila opatrovatelku tak, že sa dohodla s osobou, ktorú opatrovala v Liptovskom Jáne. Bývajú v rodinnom dome. Za dom platí priateľ jeho vlastníkovi, u ktorého robí. Tento pán priateľovi nedáva výplatu a peniaze, ktoré zarobí, sú za dom. Elektriку 140 EUR mesačne, internet 20 EUR mesačne a potraviny platím ona (matka maloletej). Niekedy kúpi niečo priateľov otec, ktorý býva v susedstve. Priateľov otec zabezpečí potraviny, keď je to treba. Zemiaky zabezpečil on. V dome je kúrenie na drevo. Priateľ má lístok a chodia do hory na drevo. Ona (matka maloletej) alkohol nekupuje. Alkohol kupuje svokor, ak si chcú dať. Priateľ a jeho otec asi rok vôbec nepijú. Včera si dal svokor pivo. Priateľ (matky maloletej) teraz nepije nič. Pred tým rokom si dali tak po poldeci, ale nie, že by vypili fľašu (vodku alebo niečo také).

6. Prokurátorka vo svojom stanovisku ku konaniu uviedla, že iba rodinné prostredie u starej matky je pre C. je vyhovujúce. Prostredie, ktoré mala C. u matky ohrozovalo jej psychické a fyzické zdravie. Poukázala na dodržiavanie školskej dochádzky, keďže C. nemá absolvovanú povinnú školskú dochádzku, inak by mohlo dôjsť nielen k jej ohrozeniu, ale aj osoby, ktorá sa o ňu stará.

7. Kolízny opatrovník sa vyjadril, že prostredie matky nie je pre C. vhodné. Necíti sa tam bezpečne a bojí sa otcima. Musela vykonávať všetky domáce práce a pomáhať matke. Matke bola ponúknutá viackrát pomoc so zabezpečením krízového bývania a psychológa. Matka zvykla veci sľúbiť, ale v skutočnosti pomoc neprijala a nič pre to neurobila. C. sa pri starej mame cíti bezpečne a dobre. Stará matka má síce vážne zdravotné problémy, ale spolu s C. dokážu fungovať, lebo C. je veľmi samostatná. Jediné riziko vidí v absenciách v škole, keďže C. podlieha povinnej školskej dochádzke a mohla by tak ohroziť osobu, ktorej bola zverená do starostlivosti. V rodine dlhodobo vnímame poskytovanie rôznych nepravdivých údajov zo všetkých strán. V súčasnosti je to však jediné bezpečné prostredie pre C.. Navrhujú, aby otec naďalej platil výživné ako mu bolo doposiaľ určené a zo strany matky navrhujú výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima.

8. Okrem zisťovania názoru maloletej a výsluchu navrhovateľky a matky maloletej súd vykonal dokazovanie listinami v spise, najmä: lustrácie v Registri obyvateľov SR účastníkov konania čl. 4-7, lustrácia v Sociálnej poisťovni navrhovateľky čl. 8, lustrácia v Sociálnej poisťovni rodičov maloletej čl. 14-15, správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš s prílohami čl. 26-29, 31, správa kolízneho opatrovníka o prešetrení pomerov čl. 34-35, správa zo základnej školy čl. 40/rub, lekárska správa čl. 41 a obsahom pripojených spisov Okresného súdu Liptovský Mikuláš: 9P/32/2023, sp. zn. 1P/25/2021, sp. zn. 4P/401/2010, sp. zn. 1P/25/2021, sp. zn. 7P/12/2015, sp. zn. 4P/38/2012, sp. zn. 9P/4/2013, sp. zn. 7P/16/2011, sp. zn. 1P/56/2015.

9. § 45 z. č. 36/2005 Z. z. o rodine, ďalej iba ZR (1) Ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné

a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa. (2) Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie. (3) V rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu. (4) Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd. (5) Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33. (6) Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd. (7) Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká. (8) Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu. (9) Súd najmenej raz za šesť mesiacov zhodnotí v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí alebo v súčinnosti s inými osobami, ktoré sú oboznámené s pomermi maloletého dieťaťa, výkon náhradnej osobnej starostlivosti, a to najmä kvalitu starostlivosti o dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti a skutočnosť, či rodičia môžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa.

10. § 62 ZR (1) Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. (2) Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. (3) Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. (4) Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. (5) Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

11. § 75 ZR (1) Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

12. § 76 ZR (1) Výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

13. § 81 ZR (1) Ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochranej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

14. Čl. 5 ZR Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

15. § 2 z. č. 601/2003 Z. z. - o životnom minime: Za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm c) 122,77 eura mesačne, ak ide 1. o zaopatrené nepľnoleté dieťa, 2. o nezaopatrené dieťa.

16. Zhodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti, s prihladnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo mal súd preukázané nasledovné. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 4P/401/2010-15, zo dňa 21. 12. 2010 súd zveril maloletú C. D., nar. XX. X. XXXXX a jej brata maloletého C. D., nar. X. XX. XXXX do osobnej starostlivosti matky. Predmetom neskorších konaní bola vždy zmena výšky výživného na obidve maloleté deti. Naposledy súd rozhodoval rozsudkom sp. zn. 9P/32/2023, zo dňa 6. 6. 2023, ktorým schválil rodičovskú dohodu o zvýšení výživného na maloletú C. D., nar. XX. X. XXXX na 150 EUR a maloletého C. D., nar. X. XX. XXXX na 150 EUR mesačne.

17. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, súd koná v jeho najlepšom záujme (Čl. 4 CMP) a prihliada na názor dieťaťa, ktoré je schopné samostatne svoj názor prejaviť (§ 38 CMP, § 43 ods. 1 ZR). Maloletá C. do októbra 2023 žila v spoločnej domácnosti s matkou, matkiným druhom, súrodencami C. D., nar. X. XX. XXXX a S. U., nar. XX. XX. XXXX (syn matkinho druhu). Otec maloletej C. E. D. sa o maloletú nezaujíma, žiadnym spôsobom sa o ňu nestará a neplní si riadne ani vyživovaciu povinnosť (matke je poskytované na maloleté deti, ktorých otcom je E. D. náhradné výživné). Tento záver súdu vyplýva z obsahu spisového materiálu z konaní vedených na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (odsek 8. odôvodnenia rozsudku) a skutočnosti, že otec sa bez vážneho dôvodu neustanovil na pojednávanie v konaní o náhradnej osobnej starostlivosti o maloletú C..

18. Dňa 3. 10. 2023 E. P. (sestra matky maloletej C.) oznámila Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, že u svojej matky (starej matky maloletej Diany) stretla maloletú C.. C. sa jej zdôverila, že matkin priateľ jej vylial polievku na hlavu, zdrapil ju za vlasy a keď spadla, kopal jej do chrbta a nôh. C. nechala u seba doma v Liptovskom Jáne do nedele. C. sa nechcela vrátiť domov a odmietla sa rozprávať so svojou matkou. S C. navštívila v pondelok detskú lekárku, ktorá C. nechala hospitalizovať na detskom oddelení nemocnice. E. P. uviedla, že má obavy, aby sa jej sestra s druhom nevyhrážali a má obavy aj o svoje deti.

19. Podľa správy Liptovskej nemocnice s poliklinikou MUDr. Ivana Stodolu Liptovský Mikuláš z 9. 10. 2023 bola C. prijatá na detské oddelenie od 2. 10. 2023 do 10. 10. 2023 pre dlhodobé

bolesti hlavy a podozrenie na fyzické týranie. Sprevádzala ju matkina sestra E. P. C. bola počas hospitalizácie pokojná, komunikovala adekvátne. C. na tele nemala zjavné známky po fyzickom ubližovaní, neprejavovala strach, úzkosť ani utiahnutosť. Neboli u nej pozorované prejavy po psychickom týraní. C. uvádzala, že sa nechce vrátiť k matke, lebo „matka si vybrala jeho (otčima), nie ju“. C. absolvovala počas hospitalizácie psychiatrické vyšetrenie so záverom CAN SY, ktorý nevyžaduje medikamentóznú liečbu. Poznámka súdu: Syndróm CAN „Child Abuse & Neglect“ je o súbor konkrétnych foriem neadekvátneho zaobchádzania s dieťaťom, ktoré vedú k nedostatočnému napĺňaniu jeho základných potrieb (biologických, emočných, pocitu bezpečia, istoty), a tým k závažnému narušeniu až trvalému poškodeniu vývoja, osobnosti, sebavedomia a medziľudských vzťahov dieťaťa. C. mala určenú kontrolu 19. 10. u psychiatricky MUDr. E.. Podľa záverov neurologického vyšetrenia trpí záťažovou cefaleou (záťažová bolesť hlavy) s odporúčaním zásadnej zmeny prostredia, izolácie od matkinho priateľa, vyšetrenie MRI hlavy s kontrolou u MUDr. H. (detský neurológ). Ukončenie hospitalizácie bolo naplánované na 10. 10. 2023.

20. Dňa 27. 10. 2023 sa maloletá C. dostavila na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš úrad a uviedla, že nechce zostať doma. Doma musela robiť veľa vecí, najmä variť, upratovať, učiť sa s mladším bratom. Ak niečo odmietla urobiť, mamin druh ju zbil, čo sa stalo veľa krát. Od ôsmich rokov musela variť a upratovať. Nikomu to nepovedala, lebo sa im vyhrážal. Bil ju rukami alebo kopal. Jej brat C. ho od nej odtrhol a ona mu ušla. Mama sa prizerala a neurobila nič. Mama vravela, že od druhu odíde, ale nedokázala to. Mama sa vyjadrovala „nechaj to tak, ono sa to zlepši“, ale nikdy sa to nezlepšilo. Mamin druh bil aj staršieho brata C.. Mladšieho brata nebil, lebo „to je jeho krv“. Mamin druh často pil alkoholické nápoje a žiadal od nej, aby mu nalievala. Doma nemala pokoj. Mame povedala, že sa domov vrátiť nechce. Navrhovala mame, aby od priateľa odišla. Povedala mame, aby sa rozhodla medzi ňou alebo ním. Matka sa rozhodla pre neho (druha). Dobré si rozumie s tetou E. a jej deťmi. Dôveruje aj starkej R. G..

21. Podľa lekárskej správy všeobecného lekára MUDr. E. U. je stará matka spôsobilá opatrovať vnučku.

22. Triedny učiteľ maloletej C. potvrdil, že za obdobie od 6. 10. 2023 C. absentovala na vyučovaní 32 hodín, z ktorých 15 hodín bolo ospravedlnených na žiadosť rodiča. Diana navštevuje 8. ročník základnej školy (plní si 9. ročník povinnej školskej dochádzky). Matka predložila žiadosť o ukončenie základnej školskej dochádzky po 9 rokoch v 8. ročníku, aby mohla C. pokračovať v štúdiu na odbornej škole. V skoršej správe pre orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately triedny učiteľ uviedol, že u maloletej absentuje pozornosť blízkej osoby a mentálna podpora. Prospech a správanie dieťaťa konzultoval s jej matkou najčastejšie telefonicky. Matka prejavovala záujem o dieťa a sľubovala nápravu, ale realita sa od sľubov odlišovala. V minulosti riešili situáciu, keď C. nevedela vydokladovať absenciu ospravedlnenkou. Matka dieťaťa jej dala svoje potvrdenie od gynekológa, ktorého C. vôbec nenavštívila. Matka viackrát uvádzala, že ju C. doma neposlúcha a plánuje s ňou ísť k detskej psychiatricke. C. mu povedala o jej rodinnej situácii, tvrdila, že chce chodiť do školy, ale matka ju do školy neposiela. V emocionálnom rozpoložení mu povedala, že by bola radšej v domove, ako doma. Matka dieťaťa sa strácala v klamstvách, ale v prípade absencie triednemu učiteľovi vždy vydokladovala ospravedlnenie (od matky, od rôznych lekárov).

23. Kolízny opatrovník v správe o prešetrení pomerov zo 4. 12. 2023 uviedol, že prvá prípadová konferencia naplánovaná na 31. 10. 2023 neuskutočnila pre ochorenie starej matky R. G.. Na stretnutie sa dostavila matka maloletej a sestra matky E. P., ktorá uviedla, že C. si nemôže zobrať k sebe, lebo sa sama stará o dve maloleté deti. Ďalšia prípadová konferencia sa konala 8. 11. 2023, stará matka oznámila, že na tunajší súd podala návrh na vydanie neodkladného opatrenia, aby jej C. bola zverená do starostlivosti, s čím C. a C. matka vyjadrili súhlas. Stará matka žije v prenajatej garsónke pozostávajúcej z izby s kuchynským kútom, kúpeľnou a príslušenstvom. Domácnosť je zariadená, C. má vytvorený u starej mamy svoj životný priestor. Stará matka, okrem invalidného dôchodku, poberá peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na hygienu a opotrebenie šatstva vo výške 24,96 EUR mesačne. Stará matka má diagnostikovanú cukrovku a skoliózu. Pohybuje sa s ťažkosťami s francúzskymi barlami.

24. Stará matka maloletej je poberateľka starobného dôchodku vo výške 474,60 EUR peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na hygienu a opotrebenie šatstva vo výške 24,96 EUR mesačne. stará matka žije v prenajatom byte, za ktorý mesačne platí sumu zahŕňajúcu nájomné a úradu za energie vo výške 330 EUR. Matka maloletej bola naposledy zamestnaná do 3. 4. 2023. Matka je

vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 31. 5. 2023. Matka spolupracuje s úradom pri hľadaní zamestnania a plní si všetky zákonom stanovené povinnosti. Matka maloletej je poberateľkou invalidného dôchodku vo výške 207,30 EUR mesačne a prídavkov na tri deti maloleté deti 180 EUR (60 EUR x 3 = 180 EUR). Matka je poberateľkou náhradného výživného za nezaplatené výživné pre oprávnené osoby C. D. a C. D.. Matka hradí náklady za elektrinu zálohovo 140 EUR mesačne, internet 20 EUR mesačne a nakupuje potraviny do domácnosti. Ostatné základy na zabezpečenie bývania v rodinnom dome v nezistenej výške znáša matkin druh S. U.. Matka má tri vyživovacie povinnosti k maloletým deťom: C. D., C. D. a S. U.. V čase posledného rozhodovania (sp. zn. 9P/32/2023) poberala matka invalidný dôchodok 187 EUR, prídavky na tri deti 180 EUR a náhradné výživné na dve maloleté deti (200 EUR mesačne). Matka vtedy hradila náklady za elektrinu a vodu vo výške 140 EUR mesačne. Už v tom čase matka, jej deti a matkin druh žili v rodinnom dome, za ktorý platil „splátky“ v nezistenej výške matkin druh. Otec maloletej je nezamestnaný (evidovaný od 17. 3. 2023), nie je poberateľom pomoci v hmotnej núdzi ani štátnych sociálnych dávok. V marci 2023 mu bol vyplatený resocializačný príspevok vo výške 93,77 EUR. Otec maloletej sa 25. 10. 2023 nedostavil na pravidelný kontakt a nepreukázal aktívne hľadanie zamestnania, preto sa voči nemu vedie správne konanie vo veci vyradenia (z evidencie uchádzačov o zamestnanie) pre nespoluprácu na šesť mesiacov. Otec má 3 vyživovacie povinnosti k maloletým deťom: C. D., C. D. a I. D., nar. 2010. V čase posledného rozhodovania (sp. zn. 9P/32/2023) tvrdil otec náklady na bývanie 170 EUR mesačne, náklady na výživné 200 EUR mesačne. Ostatné náklady otca, ktoré nie je nevyhnutné vynakladať boli televízia - internet - mobilný telefón 130 EUR mesačne. Otec bol nezamestnaný (evidovaný uchádzač o zamestnanie od 17. 3. 2023).

25. Súd vyhodnotil, že rodinné prostredie u matky nie je bezpečné pre maloletú C.. Matka nie je schopná zabezpečiť pre C. výchovné prostredie, kde nebude ohrozený duševný, telesný a citový vývin dieťaťa vo veku 15 rokov. C. potrebuje zázemie, aby mohla prioritne rozvíjať svoje schopnosti a zažívať bežný život dospelujúceho dievčaťa primerane svojim schopnostiam a možnostiam rodiny. C. má právo na výchovné prostredie, kde sa nebude obávať neprimeraných trestov a prenášania starostlivosti o domácnosť (varenie, pranie, upratovanie, starostlivosť o mladšieho súrodenca). Výchovné prostriedky musia byť primerané tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývoj dieťaťa (§ 30 ods. 3 ZR). Dieťa je povinné podieľať sa osobnou pomocou na spoločných potrebách rodiny, čo neznamená, že preberie starostlivosť o domácnosť za matku a ostatných členov domácnosti (§ 43 ods. 2 ZR). Dieťa ohrozujú aj zásahy do duševnej, telesnej a citovej integrity matky matkiným druhom, hoci matka je ochotná ich tolerovať. Matka nedokáže pred nimi ochrániť svoje dieťa. Matka je povinná chrániť záujmy svojho dieťaťa (§ 28 ods. 2 ZR). Pre dieťa nie je vhodné, aby žilo v prostredí opakovaných verbálnych a fyzických útokov na seba, matku a brata C.. Opakované fyzické násilie zo strany matkinho druhu proti C. (bitím a kopaním), zahŕňajúce ponižovanie (napr. vyliatie hrnca polievky, ktorú C. uvarila na jej hlavu matkiným druhom) v kombinácii so zľahčováním situácie matkou (sústredením pozornosti, že nebola vriaca, lebo C. neobarila) je v súhrne nebezpečné prostredie pre C.. Matka nie je schopná adekvátne brániť a podporovať vlastné dieťa. Obavy z matkinho druhu deklarovala matkina sestra E. P. a stará matka R. G.. C. bol diagnostikovaný počas hospitalizácie v októbri 2023 syndróm CAN, čo je súbor konkrétnych foriem neadekvátneho zaobchádzania s dieťaťom, ktoré vedú k nedostatočnému napĺňaniu základných potrieb dieťaťa a tým k závažnému narušeniu až trvalému poškodeniu vývoja, osobnosti, sebavedomia a medziľudských vzťahov dieťaťa.

26. Rodinné prostredie starej matky predstavuje pre C. bezpečné miesto, kde môže žiť bez strachu, pripravovať sa do školy a mať zázemie. Hoci zdravotný stav starú matku obmedzuje vo fyzickom pohybe, C. je na svoj vek značne samostatná. C. je zvyknutá pripravovať stravu a upratovať. Na rozdiel od domáceho prostredia matky a jej rodiny, to u starej matky robí rada a dobrovoľne. Stará matka je ochotná poskytnúť vnučke zázemie a starať sa o ňu. Je zrejmé, že medzi dieťaťom a starou matkou je vytvorená citová väzba. V súčasnosti je stará matka jediný člen rodiny, ktorý je schopný a ochotný sa o C. starať. To si uvedomuje aj matka a súhlasila so zverením C. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Súd C. zveril do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Po zverení C. do náhradnej osobnej starostlivosti je stará matka povinná vykonávať osobnú starostlivosť o C. v rovnakom rozsahu ako ju obvykle vykonávajú rodičia (aká sa očakáva o rodičov v zmysle zákona). Stará matka je oprávnená a povinná C. zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach. Zákonnými zástupcami C. ostávajú rodičia, ktorí môžu počas náhradnej osobnej starostlivosti vykonávať rodičovské práva a povinnosti v rozsahu, ktorý nepatrí starej matke.

27. Súd uložil Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš povinnosť podávať súdu správy o výkone náhradnej osobnej starostlivosti vždy do 30. 6. a 31. 12. kalendárneho roka zameranými na kvalitu starostlivosti o dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti a skutočnosť, či rodičia môžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa.

28. Počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti sú rodičia povinní prispievať na výživu dieťaťa a výživné poukazovať Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, od právoplatnosti rozsudku do plnoletosti dieťaťa (po dovŕšení plnoletosti dieťaťa). Otcovi súd určil výživné vo výške 150 EUR mesačne, rovnako ako v poslednom rozhodnutí o výživnom rozsudkom sp. zn. 9P/32/2023, zo dňa 6. 6. 2023, keďže na strane otca nedošlo k podstatnej zmene pomerov (podrobnejšie v odseku 24. odôvodnenia rozsudku). V čase rozhodovania súdu bol otec nezamestnaný. Aj v súčasnosti je nezamestnaný. Matke súd určil výživné v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované neploleté dieťa podľa § 62 ods. 3 ZR a § 2 písm. c/ zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, čo je aktuálne 30 % zo sumy 122,77 EUR (t. j. 36,80 EUR). Jediným pravidelným príjmom matky je v súčasnosti invalidný dôchodok (podrobnejšie v odseku 24. odôvodnenia rozsudku).

29. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 a § 57 CMP tak, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, v počte vyhotovení pre každého účastníka a súd. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Popri všeobecných náležitostiach je potrebné v odvolaní uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie na peňažné plnenie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému podľa § 370 a nasl. CMP.

Ak vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd schválil dohodu rodičov, nie sú rodičia oprávnení podať voči výroku, ktorým bola dohoda schválená, odvolanie (§ 122 CMP).